

Forum for Natur og Friluftsliv i Sør- og Nord-Trøndelag

Olje- og Energidepartementet
postmottak@oed.dep.no

09.08.10

FNF klager på å beslutningen om å gi konsesjon til vindkraftsparkene Storheia, Kvenndalsfjellet, Roan og Sørmarkfjellet og tilhørende ledningsnett. Vi klager på at det ikke er gjort utredninger på sumvirkninger på biologisk mangfold og friluftsliv og at en så omfattende utbygging strider mot flere nasjonale målsettinger innen bevaring av naturen.

Forum for Natur og Friluftsliv i Sør- og Nord-Trøndelag klager på vedtaket om å gi konsesjon til de fire vindkraftparkene Storheia, Kvenndalsfjellet, Roan og Sørmarkfjellet og tilhørende kraftlinjer på Fosenhalvøya som ble tildelt konsesjon 7. juni 2010.

Alle prosjektene ble sendt ut på høring i løpet av høsten 2009 og skulle behandles samlet. Til tross for dette så har det ikke blitt gjennomført en utredning av sumvirkningen på biologisk mangfold og friluftsliv. I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal den samlede belastningen ligge til grunn for beslutninger. I henhold til § 8 skal beslutninger bygge på vitenskaplig kunnskap så langt dette er rimelig. En sumutredning på konsekvenser vil selvsagt koste økonomisk, men urørt natur er også av stor verdi. Vi anser derfor at man burde kreve en utredning om sumvirkninger. Om det ikke blir gjennomført en ordentlig utredning på dette området burde prosjektene avslås på grunn av naturmangfoldlovens § 9 (føre var prinsippet).

Naturmangfoldloven er en ny lov som ikke har blitt prøvd rettslig i stort omfang og vi håper derfor at hvis det finnes tvil om tillemplingen av nevnte paragrafer skal denne saken prøves rettslig.

En samlet vurdering på sumvirkninger hadde kunnet gi svar på følgende spørsmål som kunne være viktig for beslutningen:

- Hva blir påvirkning på fugler og annen fauna, både de som har Fosen som leveområde og de som passerer på vei til og fra hekkeområder?
- Blir den økte turismen som skal se på vindkraftparkene større enn tapet av naturbasert turisme når det bygges i det omfanget som det blir bygget på Fosen?
- Er nytten av mange tilrettelagte områder større enn ulempen av å trenge unna det tradisjonelle friluftslivet?
- Hvor stor andel av viktige naturtyper vil bli ødelagt?
- Hva er holdningene blant lokalbefolkning, friluftsfolk og turister når det blir en massiv utbygging i urørt natur?

Politiske målsettinger

Vedtakene strider mot flere politiske målsettinger, både nasjonale og regionale.

- Norge har som mål om stanse tapet av inngrepsfri natur (INON-områder). Inngrepsfrie områder som strekker seg fra kystlinjen til fjellet, som flere av prosjektene berører, anses som de viktigste områdene å bevare (statlige føringer). Byggingen av kraftlinjene og vindkraftparkene vil gi tap på 148 km² av inngrepsfri natur. Til sammenligning tapte Sør-Trøndelag (ST) og Nord-Trøndelag (NT) 132 km² i perioden 2003-2008. En slik kraftig reduksjon av INON-områder fra kyst til fjell viser at teori og praksis ikke er det samme. Naturmiljø og INON-områder blir tilsidesatt til fordel for vindkraftindustrien.

- Norge er forpliktet til å bevare kystlandskapet gjennom den Europeiske landskapskonvensjonen. Fosen med sitt særegne geologiske landskap er ansett som et viktig internasjonalt område. Videre er området et nasjonalt viktig kulturlandskapsområde. I fylkesdelplanen for vindkraft i ST 2008-2020 henvises det i retningslinjene blant annet til at det bør vises spesiell forsiktighet med etableringer av vindkraft og linjebygging i strandsonen og områder inntil kystleia samt ved større sammenhengende høyfjellsområder. Vindkraft-anleggene vil påvirke kulturverdiene og landskapsbildet negativt.

- Norge satte som mål å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010. Dette målet klarte ikke regjeringen å nå og man ser nå på nye målsettinger. Prosjektene vil gi tap av habitat og økt fragmentering som er blant de største truslene mot biologisk mangfold i Norge. Etter Smøla-utbyggingen fikk Norge skarp kritikk på grunn av for dårlig konsekvensutredning og sikring av biologisk mangfold (da særlig knyttet til havørn). I området det er gitt konsesjoner er det registrert hekking av rødlisteartene storlom, smålom og hubro. Konsesjonene gitt på Fosen er ikke sumvurdert og området ligger i sental trekkoridor for fugl; og man står nok en gang i posisjon til å ikke ta hensyn til Bern-konvensjonen og de forpliktelser som følger med denne.

- Soria Moria erklæringen slo fast at reiseliv skal være et nasjonalt satsningsområde. Selv om det kan komme en del turister for å se på vindkraftparker så er det innen naturturisme som gir Norge et fortrinn som reiselivsdestinasjon i en global sammenheng. Norge profilerer seg i verden som et naturlig land med rent vann og «vill» natur, en industrialisert natur som vindkraftparker bryter med image Norge gir utad. Hvilke sumeffekter vil dette gi på sikt for Norge når det gjelder turisme?

- Vi minner også om at fylkestinget i ST har som mål om en effekt på 700-1000 MW i fylket. Fylkestinget anser at større effekt vil gi for stort tap av areal. Med de gitte konsesjonene når man taket på dette målet. Det er nå på høring enda nesten 700 MW i ST. Det er strid mot målsettingen på fylkesnivå å bygge disse når man har gitt konsesjon i det omfang som man har gitt. Selv om man ikke teller med Sørmarkfjellet som ligger på grensen mellom NT og ST er det kun rom for et lite prosjektet når prosjektene på Fosen har fått konsesjon.

- Den nasjonale målsettingen innen 2010 er på 3 TWh, med de konsesjoner som er gitt juni 2010 på Fosen og tidligere gitte konsesjoner vil dette tilsvare 2,4 Twh. Dette er omtrent den nasjonale målsettingen. Innen 2016 er målsettingen at det skal produseres 30 TWh mer fornybar energi eller frigjøres ved energieffektivisering i forhold til 2001. Den nye målsettingen innebærer at man setter vindkraft opp mot energieffektivisering og der blir derved relevant å drøfte disse to mot hverandre. Slår man ut målsettingen på alle fylker innebærer dette at hver fylke skal spare eller produsere 1,5 TWh. Med de konsesjoner som har blitt gitt i ST har nesten nådd det dobbelte uten sparing eller å ta med noen annen produksjon enn vindkraft. Men dette er dyr energi, i mange tilfeller er det mulig å iverksette billigere tiltak som sparer uberørt natur. Når man setter energieffektivisering opp mot vindkraft kommer vindkraft dårlig ut, da effektivisering gir 2-4 ganger så mye energi pr krone som vindkraft. Videre er vindkraft er en av de minst effektive energiformer, minst kostnadseffektiv, mest arealkrevende og minst stabil.

- Områdene som det er gitt konsesjoner i er viktige områder med tanke på friluftsliv. Nedbygging av områder knyttet til helse, aktivitet og friluftsliv er ikke i tråd med nasjonale føringer der slike områder framheves og det pekes på viktigheten av muligheten til å oppleve ro, fred og stillhet. En utbygging av vindindustri i så stort omfang som det er planlagt på Fosen vil i stor grad berøre det enkle friluftslivet som vi kjenner som det tradisjonelle friluftslivet. Det tenkes her både på visuelle effekter og tap av rekreasjonsområder samt andre effekter som støy, stråling, skyggelegging mm.

Sumvirkningen av gitte konsesjoner vil føre til at det tradisjonelle friluftslivet i uberørt natur blir en av de store taperne.

Det finnes mange politiske målsettinger som taler mot en stor utbygging av vindkraft, men ingen som sier at det er vindkraft og ikke energieffektivisering, bioenergi eller oppgradering av vannkraftverk.

NVE legger til grunn lokal forankring når de gir konsesjoner, en av årsakene til at de velger å legge 400 vindturbiner til et lite geografisk område er på grunn av lokal aksept. Da må det spørres hvor de finner denne positive forankringen på Fosen. Det har vært massiv motstand mot utbyggelsesplanene og kommunestyret har sagt nei til planene. En industriutbygging av vindkraft på Fosen vil være i sterk strid med forvaltningsmessige prinsipper på grunn av det høye konfliktnivået som er oppstått.

Deretter legger NVE grunnlag for konsesjonene i et negativt kraftmarked. Man opererer med tall som gir store kraftunderskudd, men går man disse tallene nærmere stemmer de ikke. Videre sies det ingenting om at importmulighetene ikke blir maks benyttet. Tallenes klare tale fra NTE er at det ble produsert mer strøm i Midt-Norge enn det ble brukt, men på grunn av stor eksport til utlandet ble det underskudd i markedet.

I konsesjonssøknadene pekes det på arbeidsmarkedet og mulighetene til økt antall arbeidsplasser. Dette er et argument NVE peker på som positive ringvirkninger i berørte samfunn. Vindkraft skaper lite arbeidsplasser og kan til og med virke næringsfiendtlig for enkelte andre næringer som er avhengig av arealene (naturbasert reiseliv, reindriftsnæringen osv).

Konklusjon

FNF i ST og NT mener på grunnlag av nevnte punkter at konsesjoner gitt på Fosen ikke kan godtas. Den samlede effekten av vindkraftparkene og kraftlinjene vil føre til for stor negativ belastning for området. Vindkraft er i dag for ustabil og lite lønnsom til at det er lønnsomt å bygge ned et så stor INON-område som blir berørt. Reindriftsnæring og tradisjonelt friluftsliv blir store tapere på de gitte konsesjoner.

Følgende organisasjoner har sluttet seg til uttalelsen fra Nord-Trøndelag:

Norsk Ornitologisk Forening i Nord-Trøndelag v/ Leder Stein Narve Kjølvik

Nord-Trøndelag Krets av Norges Speiderforbund v/ Arnt J. Øvreneess

Det Norske Hageselskap i Nord-Trøndelag v/ Inger Wannebo

Følgende organisasjoner har sluttet seg til uttalelsen fra Nord-Trøndelag:

4H Sør-Trøndelag, FIVH-Trondheim, Grønn Hverdag midt Norge, Naturvernforbundet i Sør-

Trøndelag, Norges Jeger og Fiskerforbund i Sør-Trøndelag, Norsk Botanisk forening

Trøndelagsavdelinga, Norsk Ornitologisk Forening avdeling Sør-Trøndelag, Syklistenes

Landsforening, Sør-Trøndelags krets av Norges Speiderforbund, Trondhjems Turistforening,

Trondheim Turmarsjforening og Trondhjems Kajakklubb.

Med hilsen

Staffan Dovärn
FNF Sør-Trøndelag

Marit Hellan
FNF Nord-Trøndelag

